KOHTUJURISTI ETTEPANEK

ELEANOR SHARPSTON

esitatud 13. juulil 2006 [1]

1. Käesolev eelotsusetaotlus, mille on esitanud Rootsi Högsta domstolen (kõrgeim kohus), käsitleb nõukogu määruse (EÜ) nr 40/94 [2] ühenduse kaubamärgi kohta (edaspidi „määrus") artikli 98 lõike 1 tõlgendamist.

Määrus

2. Määruse artikkel 1 sätestab:

„1. Kaupade või teenuste kaubamärki, mis on registreeritud käesoleva määrusega ettenähtud tingimuste kohaselt ja käesolevas määruses sätestatud viisil, nimetatakse edaspidi „ühenduse kaubamärgiks".

2. Ühenduse kaubamärk on ühtne. Selle mõju on ühetaoline kogu ühenduses: seda saab registreerida, üle anda või sellest loobuda, omanikult sellega seotud õigusi ära võtta, selle kehtetuks tunnistada või selle kasutamist keelata üksnes kogu ühenduses. Nimetatud põhimõtet kohaldatakse, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti."

3. Määruse artikli 9 selles osas, mis on käesoleval juhul asjakohane, on sätestatud:

„1. Ühenduse kaubamärk annab omanikule selle kasutamise ainuõiguse. Omanikul on õigus takistada kõikidel kolmandatel isikutel kasutada kaubandustegevuse käigus ilma tema loata:

a) kõiki tähiseid, mis on identsed ühenduse kaubamärgiga, kaupade või teenuste puhul, mis on identsed nendega, mille jaoks on registreeritud ühenduse kaubamärk;

[...]

1 — Algkeel: inglise.

2 — Nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määrus (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT 1994, L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/1, lk 146), mida on muudetud.

2. Lõike 1 alusel võib muu hulgas keelata järgmised toimingud:

a) tähise kandmine kaupadele või nende pakendile; [...]"

4. Määruse artikli 91 lõige 1 kohustab liikmesriike määrama oma territooriumil võimalikult väikese arvu ühenduse kaubamärkide esimese ja teise astme kohtuid. Artikkel 92 näeb ette, et ühenduse kaubamärkide kohtute ainupädevusse kuuluvad kõik hagid seoses ühenduse kaubamärkide õiguste rikkumisega.

5. Määruse artikli 98 lõige 1 sätestab:

„Kui ühenduse kaubamärkide kohus leiab, et kostja on rikkunud ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi või ähvardanud neid rikkuda, teeb ta korralduse, millega keelatakse kostjal ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamine, kui ei ole eripõhjusi vastupidiseks. Lisaks sellele võtab kohus siseriikliku õiguse kohaselt meetmed tagamaks, et kõnealusest keelust peetakse kinni."

TRIPS-leping

6. Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu [3] (edaspidi „TRIPS-leping") artikli 41 lõige 1 näeb ette:

„Liikmed tagavad oma seadustega võimaluse kasutada käesolevas osas määratletud kaitsmismenetlusi, et võimaldada tõhusaid meetmeid käesoleva lepinguga hõlmatud intellektuaalomandi õiguste iga rikkumise vastu, sealhulgas kiireloomulisi kaitsevahendeid rikkumise tõkestamiseks ja kaitsevahendeid tulevaste rikkumiste ennetamiseks. [...]"

7. TRIPS-lepingu artikli 44 lõige 1 näeb ette:

„Kohtuorganitel on õigus anda poolele korraldus rikkumine lõpetada, muu hulgas takistada intellektuaalomandiõigust rikkuvate importkaupade sissepääsu nende juris-

3 — Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu lisa 1C; ühenduse pädevusse kuuluvates valdkondades ühenduse nimel heaks kiidetud nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ (EÜT 1994, L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80). TRIPS-leping on avaldatud EÜT 1994, L 336, lk 213; ELT eriväljaanne 11/21, lk 305.

diktsiooni all olevatesse kaubanduskanalitesse vahetult pärast tolliprotseduuride täitmist selliste kaupade suhtes. Liikmed ei ole kohustatud andma sellist õigust kaitstava objekti suhtes, mille isik on omandanud või tellinud enne seda, kui ta sai teada või kui ta oleks pidanud teada saama, et kauplemine seesuguse objektiga toob kaasa intellektuaalomandiõiguse rikkumise."

8. TRIPS-lepingu artikkel 61 sätestab:

„Liikmed näevad ette kriminaalmenetluse ja -karistuste kohaldamise vähemalt juhtudel, kui tahtlikult on võltsitud kaubamärki või rikutud autoriõigusi kommertseesmärkidel. Võimalike õiguslike kaitsevahendite hulka kuulub vabadusekaotus ja/või rahatrahv, mis oleksid piisavalt preventiivsed ja vastaksid võrreldava raskusastmega kuritegude eest määratavatele karistustele. Vajalikel juhtudel kuuluvad võimalike kaitsevahendite hulka ka õigusi rikkuvate kaupade ning peamiselt kuriteo toimepanemisel kasutatud muude materjalide ja seadmete arestimine, konfiskeerimine ja hävitamine. Liikmed võivad ette näha kriminaalmenetluse ja -karistuste kohaldamise muudel intellektuaalomandi õiguste rikkumise juhtudel, eriti kui need pannakse toime tahtlikult ja kommertseesmärkidel."

9. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et kui liikmesriikide kohtud peavad ühenduse õigusest tulenevalt siseriiklikke õigusakte kohaldama selleks, et kaitsta õigusi, mis kuuluvad valdkonda, mille suhtes TRIPS-lepingut kohaldatakse ja milles ühendus on juba õigusakte vastu võtnud, nagu see on kaubamärgi valdkonnas, peavad nad seda tegema võimaluste piires lepingu asjaomaste sätete teksti ja eesmärki silmas pidades.[4]

Asjaomane siseriiklik õigus

10. Rootsi kaubamärgiseaduse[5] § 37 näeb ette, et kaubamärgiga seotud õiguste rikkumine, mis on toime pandud tahtlikult või raske hooletuse tõttu, on karistatav rahatrahvi või vangistusega.

11. Kõnealuse seaduse § 37a sätestab, et kohus võib kaubamärgi omaniku taotlusel

4 — Euroopa Kohtu 16. novembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-245/02: Anheuser-Busch (EKL 2004, lk I-10989, punkt 55). Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT 2004, L 157, lk 45; ELT eriväljaanne 17/2, lk 32) artikli 11 kohaselt peavad liikmesriigid nüüd tagama, et „kohtuasutused võivad esitada rikkuja suhtes edasist rikkumist keelavad tõkendid, kui kohtuotsusega on leitud, et intellektuaalomandi õigusi on rikutud." Direktiiv 2004/48 nägi ette selle jõustamise 29. aprilliks 2006.

5 — *Varumärkeslagen* (1960: 644).

keelata kaubamärgi omaniku õigusi rikkuvate toimingute jätkamise ning selle keelu rikkumisel trahvi määrata.

14. J. Wärdell kaebas otsuse edasi Svea hovrätt'i (Svea piirkonna apellatsioonikohus). Muu hulgas väitis ta, et rikkumise kordumist ei ole põhjust karta, sest kaubamärgi NOKIA kasutamine ei olnud tahtlik ega tulenenud hooletusest.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

12. Nokia Corporation (edaspidi „Nokia") esitas J. Wärdelli vastu Stockholms tingsrätt'ile hagi ühenduse kaubamärgiga NOKIA seotud õiguste rikkumises. Nokia väitis, et J. Wärdell oli importinud Rootsi kleepse, mis on mõeldud kinnitamiseks mobiiltelefonidele ja kandsid kaubamärki NOKIA. [6]

13. Stockholms tingsrätt leidis, et J. Wärdell oli korraldanud kleepsude importimise Rootsi ja et see, mida ta kleepsudega tegi, kujutab endast kaubamärgiga seotud õiguste rikkumist selle objektiivses mõttes. Kõnealune kohus leidis, et on olemas oht, et J. Wärdell võib rikkumist korrata. Seepärast määras kohus talle keelu, mille rikkumine toob kaasa trahvi määramise.

15. Svea hovrätt kinnitas Stockholms tingsrätti otsust, et J. Wärdell on objektiivselt rikkunud kaubamärgiga seotud õigusi ja et on olemas oht, et ta võib rikkumisi korrata. Kuna aga J. Wärdell ei olnud varem kaubamärgiga seotud õigusi rikkunud ning kuna teda sai süüdistada ainult hooletuses, leidis Svea hovrätt, et ei olnud põhjust pidada kleepsude importi osaks jätkuvast kaubamärgiga seotud õiguse rikkumisest. Asjaolu, et Nokia kaubamärgiga seotud õiguse uut rikkumist J. Wärdelli poolt tulevikus ei ole võimalik täiesti välistada, ei ole iseenesest piisav õigustamaks keelu määramist, mille rikkumine toob kaasa trahvi. Seepärast tegi Svea hovrätt otsuse, mis erines Stockholms tingsrätti omast, ning jättis Nokia hagi rahuldamata.

16. Nokia kaebas asja edasi eelotsusetaotluse esitanud kohtule. Ta väitis, et ainuüksi asjaolu, et J. Wärdell on objektiivselt rikkunud kaubamärgiga seotud õigusi, on piisav selleks, et määrata talle taotletud keeld, ning igal juhul on olemas oht, et J. Wärdell paneb toime uue rikkumise.

6 — Käesolev punkt ja sellele järgnevad punktid on võetud eelotsusetaotlusest, mis ei anna täiendavaid üksikasju vaidluse aluseks olevate asjaolude kohta.

17. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis, et pooltevahelise vaidluse lahendamine sõltub sellest, kas määruse artikkel 98 sisaldab kohustust määrata keeld, mille rikkumine toob kaasa trahvi, mis läheb kaugemale kaubamärgiseaduse §-ist 37a. Sellest tulenevalt esitas kohus Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas mõistet „eripõhjused" nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta artikli 98 lõike 1 esimeses lauses peab tõlgendama nii, et kohus, kes leiab, et kostja on rikkunud ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi, võib muudest asjaoludest sõltumatult jätta keelamata õigusi rikkuvate toimingute jätkamise, kui ta leiab, et rikkumise jätkamise oht ei ole ilmne või see on mingil moel piiratud?

2. Kas mõistet „eripõhjused" määruse ühenduse kaubamärgi kohta artikli 98 lõike 1 esimeses lauses peab tõlgendama nii, et kohus, kes leiab, et kostja on rikkunud ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi, võib isegi siis, kui esimeses küsimuses toodud põhjusel puudub alus kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamise keelamiseks, jätta sellise keelu määramata põhjusel, et on selge, et kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamine kuulub siseriiklikus õiguses sätestatud üldise rikkumiskeelu kohaldamisalasse ning et kostjale võidakse määrata kriminaalkaristus, kui õiguste rikkumine jätkub tahtlikult või raske hooletuse tõttu?

3. Kui vastus teisele küsimusele on eitav, siis kas käesoleval juhul tuleb võtta erimeetmeid, näiteks sidudes keelu rahatrahviga, millega tagataks keelust kinnipidamine, isegi kui on selge, et kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamine kuulub siseriiklikus õiguses sätestatud üldise rikkumiskeelu kohaldamisalasse ja et kostjale võidakse määrata kriminaalkaristus, kui õiguste rikkumine jätkub tahtlikult või raske hooletuse tõttu?

4. Kui vastus kolmandale küsimusele on jaatav, siis kas see on kohaldatav ka sel juhul, kui siseriikliku kaubamärgiga seotud õiguste samalaadse rikkumise korral ei peeta niisuguse erimeetme kohaldamise tingimusi täidetuks?"

18. Kirjalikud märkused esitasid Nokia, J. Wärdell, Prantsusmaa valitsus ja komisjon. Kohtuistungit ei taotletud ega peetud.

Esimene küsimus

19. Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse artikli 98 lõikes 1 sätestatud mõiste „eripõhjused" tähendab seda, et kohus, kes leiab, et kostja on rikkunud ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi, võib muudest asjaoludest sõltumatult jätta keelamata õigusi rikkuvate toimingute jätkamise, kui ta leiab, et rikkumise jätkamise oht ei ole ilmne või see on mingil moel piiratud.

20. Nokia, Prantsusmaa valitsus ja komisjon on seisukohal, et vastus sellele küsimusele on eitav. Olen sellega nõus.

21. J. Wärdell on vastupidisel seisukohal. Ta väidab, et nii määruse sõnastus kui ülesehitus toetavad seda, et esimesele küsimusele tuleks vastata jaatavalt. Lisaks sellele on määruse eesmärk edendada kaupade vaba liikumist. Seega ei tohiks äritehinguid asjatult keelata.

22. Minule aga vastupidi näib, et määruse sõnastus ja ülesehitus toetavad eitavat vastust.

23. Esiteks on määruse artikli 98 lõige 1 siduv. See sätestab, et kui kostja „on rikkunud" ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi, „teeb" kohus keelava korralduse [inglise keeles „shall [...] issue an order prohibiting"]. Selline sõnastus kajastab kaubamärgi omaniku määruse artikli 9 lõikes 1 sätestatud põhiõigust keelata rikkumine. Kui kohus leiab, et kostja on rikkunud ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi, peab ta seega reeglina keelama rikkuvate toimingute jätkamise. Sellest tulenevalt on see, et kohus võib „eripõhjustel" keelava korralduse tegemata jätta, ainult erand sellest üldreeglist. Seega tuleb mõistet „eripõhjused" tõlgendada kitsalt.

24. Teiseks on määruse preambulis sätestatud, et „ühenduse kaubamärkide kehtivust ja rikkumist käsitlevad otsused peavad jõustuma kogu ühenduses ja hõlmama kogu ühenduse territooriumi, sest ainult nii saab vältida vastuoluliste otsuste tegemist kohtutes ja ametis ning tagada, et ühenduse kaubamärgi ühtsust ei kahjustata".[7] Nagu Nokia, Prantsusmaa valitsus ja komisjon on märkinud, on artikli 98 lõike 1 ühtne

7 — Põhjendus 15.

tõlgendamine ainus viis, kuidas neid eesmärke saavutada. Selle hindamisel, kui suur on oht, et rikkumise toimepanemine jätkub, nagu seda arvas Högsta domstolen, jõuaks eri liikmesriigid tingimata erinevatele tulemustele. Kuna aluspõhimõtte kohaselt peaks ühenduse kaubamärkide kaitse olema kogu ühenduses ühetaoline, ei saa ainuüksi ohu hindamine kujutada endast „eripõhjust", mis annaks siseriiklikule kohtule õiguse jätta keeld andmata. Lisaks sellele on edaspidiste rikkumiste toimepaneku ohu kohta tegelikkuses keeruline tõendeid leida. Kui keelu andmise tingimuseks oleks edaspidiste rikkumiste toimepanemise tõenäosus, asetaks see kaubamärgi omanikud ebasoodsasse olukorda ning ohustaks nende ühenduse kaubamärgiga seotud ainuõigusi.

25. Võib ka juhtuda, et erandjuhtudel võib edasiste rikkumiste toimepanemise ohu tõenäosus olla üks paljudest asjaoludest, mis võivad koos kujutada endast tõepoolest „eripõhjust" artikli 98 lõike 1 tähenduses. Siseriikliku kohtu küsimus puudutab aga ainult rikkumise jätkamise ohu tõenäosust „muudest asjaoludest sõltumatult". [8]

26. Kahtlemata on tõsi, nagu ka J. Wärdell väitis, et üks määruse põhieesmärke on edendada kaupade vaba liikumist. [9] Siiski on raske ette kujutada, kuidas võiks ühenduse kaubamärkide tugev ja ühtne kaitse rikkumiste eest kaupade vaba liikumist piirata. [10] Vastupidi, selline kaitse nõuab, et rikkumised tuleks reeglina keelata. Lisaks sellele seostab määrus kaupade vaba liikumise edendamise eesmärgi sõnaselgelt õigusega „saada ühenduse kaubamärke, millele antakse ühtne kaitse ja mis kehtib kogu ühenduse territooriumil". [11]

27. Lõpuks tuleb meeles pidada ka seda, et kui väidetav rikkumine seisneb selles, et

8 — Kuna siseriiklik kohus ei küsi näiteid selle kohta, mida võiks pidada „eripõhjusteks" ning kuna seda küsimust kohtuvaidluses ei arutatud, ei pea ma käesolevas asjas, mis on esimene, milles Euroopa Kohtult artikli 98 lõike 1 tõlgendamist palutakse, selliste näidete toomist asjakohaseks.

9 — Preambuli põhjendus 1.

10 — Vt 4. joonealuses märkuses viidatud direktiivi 2004/48 artikli 3 lõige 2, mis sätestab, et direktiivis kirjeldatud intellektuaalomandi õiguste jõustamise tagamiseks vajalikud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid „on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning neid rakendatakse viisil, mis võimaldab vältida tõkete loomist *seaduslikule* kaubandusele ja ette näha kaitsemeetmeid nende kuritarvitamise vastu" (kohtujuristi kursiiv). TRIPS-lepingu artikli 41 lõike 1 teine lause on samasisuline.

11 — Preambuli põhjendus 2.

märk, mis on identne ühenduse kaubamärgiga, kinnitatakse kaupadele, mis on identsed kaupadega, mille jaoks see ühenduse kaubamärk on registreeritud, on ühenduse kaubamärgi kaitse absoluutne.[12] Sellisel puhul ei tohiks erandit põhimõtteliselt üldse olla. Äärmisel juhul võiks seda võib-olla kohaldada vaid siis, kui kostjal on tegelikult võimatu rikkumist korrata, näiteks (kasutades Nokia näidet) siis, kui kostja on äriühing, mis on oma tegevuse lõpetanud, või kui kõnealuse kaubamärgi kehtivus on lõppenud.

28. Sellest tulenevalt olen seisukohal, et tingimus määruse artikli 98 lõikes 1 sätestatud eripõhjuse kohaldamiseks ei ole täidetud, kui kohus, kes leiab, et kostja on rikkunud ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi, jätab õigusi rikkuvate toimingute jätkamise keelu määramata ainuüksi põhjusel, et toimingute jätkamise oht ei ole ilmne või on mingil moel piiratud.

Teine küsimus

29. Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse artikli 98 lõikes 1 sätestatud mõiste „eripõhjused" tähendab seda, et kohus, kes leiab, et kostja on rikkunud ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi, võib isegi siis, kui esimeses küsimuses toodud põhjusel puudub alus kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamise keelamiseks, siiski jätta sellise keelu määramata põhjusel, et kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamine kuulub selgelt siseriiklikus õiguses sätestatud üldise rikkumiskeelu kohaldamisalasse ning et kostjale võidakse määrata kriminaalkaristus, kui õiguste rikkumine jätkub tahtlikult või raske hooletuse tõttu.

30. Nokia, Prantsusmaa valitsus ja komisjon on seisukohal, et sellele küsimusele tuleks vastata eitavalt. J. Wärdell on vastupidisel seisukohal, kuigi ta ei esitanud märkusi, vaid viitas lihtsalt oma argumentidele seoses esimese küsimusega.

31. Taas jagan ma esimest seisukohta.

32. Nagu Prantsuse valitsus on õigesti märkinud, ei saa siseriiklike õigusaktide üldist sätet pidada oma tähenduselt eripõhjuseks. Selle mõiste üldtähenduse kohaselt peaks selline põhjus olema omane konkreetsele juhtumile, mis omakorda tähendab, et see peaks olema tavaliselt seotud asjaolude ja mitte õigusega. Liikmesriikidel lasub TRIPS-lepingu artikli 44 lõike 1 ja artikli 61 kohaselt

12 — Määruse preambuli põhjendus 7 ja artikli 9 lõike 1 punkt a.

igal juhul kohustus kehtestada intellektuaalomandi õiguste rikkumisel eraõiguslikud sanktsioonid ja kriminaalkaristused, sh keelud. Seega ei saa siseriiklikus õiguses sätestatud sanktsioonide olemasolu olla eripõhjus, miks jätta artikli 98 lõikes 1 ette nähtud keelav korraldus andmata. Artikli 98 lõikes 1 sätestatud keelava korralduse andmata jätmine põhjusel, et siseriiklik õigus näeb ette sanktsioonid, muudaks ühenduse õigusnormide kohaldamise sõltuvaks siseriiklikust õigusest. See oleks aga vastuolus nii ühenduse õiguse ülimuslikkuse põhimõttega kui ka määruse ühtse iseloomuga. Samuti muudaks see artikli 98 lõike 1 täiesti tähendusetuks.

34. Sellega seoses tuleb märkida, et Nokia sõnul ei määrata rikkumise toimepanemise korral alati Rootsi kaubamärgiseaduse §-is 37a sätestatud karistust. Selleks peab kaubamärgi omanik esitama eraldi taotluse ning tõendid, et rikkumine on tahtlik või raske hoolimatuse tagajärg. Kui see on tõepoolest nii, siis ei ole kõnealuse õigusnormi pakutav kaitse ilmselgelt võrreldav kaitsega, mida näeb ette artikli 98 lõige 1, mis, ma kordan, nõuab sõnaselgelt, et kui kohus leiab, et toime on pandud rikkumine, peab ta üldjuhul andma korralduse, mis keelab rikkumise jätkamise.

33. Lisaks sellele võib meede, mis keelab rikkumise toimepanemise ja mida näeb ette artikli 98 lõige 1, olla mõnel juhul kaubamärgi omaniku jaoks tõhusam kui rikkumise üldine keelamine, isegi kui rikkumine on karistatav. Prantsuse valitsus toob näite, et Prantsuse õiguses annab rikkumise toimepanemist keelav eriline korraldus kaubamärgi omanikule õiguse nõuda tolliametilt ja politseilt keelatud toimingute ennetamist ilma, et selleks oleks vaja algatada uus menetlus (mis kulutab aega ja raha) seoses uue rikkumise toimepanemisega.

35. Sellest tulenevalt olen seisukohal, et tingimus määruse artikli 98 lõikes 1 kirjeldatud eripõhjuse kohaldamiseks ei ole täidetud, kui kohus, kes leiab, et kostja on rikkunud ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi, jätab neid rikkuvate toimingute jätkamise keelamata ainuüksi põhjusel, et kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamine kuulub selgelt siseriiklikus õiguses sätestatud üldise rikkumiskeelu kohaldamisalasse ning et kostjale võidakse määrata kriminaalkaristus, kui õiguste rikkumine jätkub tahtlikult või raske hooletuse tõttu.

Kolmas ja neljas küsimus

36. Neid küsimusi on otstarbekas käsitleda koos.

37. Kolmanda küsimusega, mis tõusetub ainult juhul, kui teisele küsimusele vastatakse eitavalt, nagu arvan mina, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas erimeetmed, näiteks sidudes keelu rahatrahviga, millega tagataks keelust kinnipidamine, tuleb võtta isegi juhul, kui i) kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamine kuulub siseriiklikus õiguses sätestatud üldise rikkumiskeelu kohaldamisalasse ja kui ii) kostjale võidakse määrata kriminaalkaristus, kui õiguste rikkumine jätkub tahtlikult või raske hooletuse tõttu.

38. Neljanda küsimusega, mis tõusetub juhul, kui vastus kolmandale küsimusele on jaatav, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas see on nii ka juhul, kui siseriikliku kaubamärgiga seotud õiguste samalaadse rikkumise korral ei peeta sellise erimeetme kohaldamise tingimusi täidetuks.

39. Nokia, Prantsusmaa valitsus ja komisjon on seisukohal, et kolmandale ja neljandale küsimusele tuleks vastata jaatavalt. Olen sellega nõus.

40. J. Wärdell on aga vastupidisel arvamusel. Ta viitab määruse artikli 14 lõikele 1, mille kohaselt „reguleerib ühenduse kaubamärgi rikkumist siseriiklik õigus, mis käsitleb siseriikliku kaubamärgi rikkumist", ning märgib, et kui siseriiklik õigus näeb ette üldise rikkumiskeelu koos võimalusega määrata kriminaalkaristus, on olemas piisavad meetmed, et tagada rikkumise jätkamise keelust kinnipidamine.

41. Artikli 14 lõige 1 lõpeb aga sõnadega „X jaotise sätete kohaselt". X jaotis hõlmab artikli 98 lõiget 1. Nagu ma juba rõhutasin, on kõnealune säte siduv. See nõuab, et kohus, kes on leidnud, et ühenduse kaubamärgi õigusi on rikutud, annaks nii korralduse, mis keelab kostjal rikkumise toimepanemist jätkata, kui võtaks ka „siseriikliku õiguse kohaselt meetmed tagamaks, et kõnealusest keelust peetakse kinni". Kõnealuse

sätte sõnastusest tuleneb selge nõue, et siseriiklik õigus peab võimaldama sellise keelu toetamiseks mõeldud erimeetmed ning tagama sellega keelust kinnipidamise. [13] Seega minu arvates ei ole siseriiklikus õiguses sätestatud üldine rikkumiskeeld piisav. Samuti ei piisa nõude täitmiseks sellest, et karistuse võib määrata ainult i) siseriikliku kohtu äranägemisel; ii) kui kaubamärgi omanik seda taotleb; ja iii) kostjale, kes paneb tahtlikult või raske hooletuse tõttu toime veel rikkumisi.

42. Kuigi meetmete üksikasjad määratakse kindlaks siseriiklikus õiguses, peavad need olema nii spetsiifilised kui ka oma eesmärki tõhusalt täitvad. See tuleneb põhimõttest, et kuigi iga liikmesriigi sisemises õiguskorras tuleb vastavat küsimust reguleerivate ühenduse õigusnormide puudumisel kehtestada vastavate hagide menetlemise üksikasjalik kord, tagades õigussubjektidele ühenduse õigusega antud õiguste kaitse, ei tohi selline kord olla ebasoodsam kui analoogiliste siseriiklikul õigusel põhinevate hagide puhul (võrdväärsuse põhimõte) ega tohi muuta ühenduse õiguskorra alusel antud subjektiivsete õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks (tõhususe põhimõte). [14] Keeld, mis ei ole tõhus, ei suuda tõenäoliselt sellele põhimõttele vastata. See aga ei nõua minu arvates tingimata, et õiguste rikkumise keeldu võiks kohe kombineerida mõne muu sanktsiooni või kriminaalkaristusega. Pigem tuleks keelust üleastumise selged tagajärjed ette näha kas siseriikliku kohtu erimeetme või üldisemalt siseriikliku õigusega.

43. Neljanda küsimuse puhul on minu arvates eelnevat analüüsi arvestades ebaoluline, kas antud kohtuasjas loetaks selliste eripõhjuste, nagu on sätestatud artikli 98 lõikes 1, kohaldamise tingimused siseriikliku kaubamärgiga seotud õiguste samalaadse rikkumise korral mittetäidetuks. Artikli 98 lõikega 1 on kehtestatud konkreetne kohustus, mille üksikasjad tuleb ette näha ühenduse kaubamärgiga seotud õiguste rikkumise korral kohaldatavas siseriiklikus õiguses. Võrdväärsuse põhimõte ei nõua, et kui ühenduse õigusega tagatakse õigussubjektidele ühenduse õigusega antud õiguste kõrgetasemeline kaitse, peavad siseriiklikust õigusest (isegi kui see on ühtlustatud) tulenevad samaväärsed õigused olema tingimata kaitstud samal tasemel.

13 — Prantsuskeelne tekst on isegi selgem: „*Il prend également, conformément à la loi nationale, les mesures propres à garantir le respect de cette interdiction*".

14 — Vt nt 6. detsembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-472/99: Clean Car Autoservice (II) (EKL 2001, lk I-9687, punkt 28).

Ettepanek

44. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Rootsi Högsta domstoleni küsimustele järgmiselt:

Esimene ja teine küsimus

— Nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta artikli 98 lõikes 1 sätestatud eripõhjuse kohaldamise tingimus ei ole täidetud, kui kohus, kes leiab, et kostja on rikkunud ühenduse kaubamärgiga seotud õigusi, jätab neid rikkuvate toimingute jätkamise keelu määramata 1) ainuüksi põhjusel, et toimingute jätkamise oht ei ole ilmne või on mingil moel piiratud, või 2) ainuüksi põhjusel, et kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamine kuulub siseriiklikus õiguses sätestatud üldise rikkumiskeelu kohaldamisalasse ning et kostjale võidakse määrata kriminaalkaristus, kui õiguste rikkumine jätkub tahtlikult või raske hooletuse tõttu.

Kolmas ja neljas küsimus

— Siseriiklikus õiguses tuleb sätestada määruse nr 40/94 artikli 98 lõike 1 kohaste erimeetmete üksikasjad, millega kohus, kes keelab kostjal jätkata ühenduse kaubamärgi õigust rikkuvaid toiminguid, tagab keelust kinnipidamise. Sellised

meetmed peavad olema tõhusad. Artikli 98 lõikest 1 tulenevat nõuet ei ole täidetud ainuüksi sellega, et i) kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvate toimingute jätkamine kuulub siseriiklikus õiguses sätestatud üldise rikkumiskeelu kohaldamisalasse ja ii) kostjale võidakse määrata kriminaalkaristus, kui õiguste rikkumine jätkub tahtlikult või raske hooletuse tõttu.. Erimeetmed keelust kinnipidamise tagamiseks tuleb võtta isegi siis kui selliste meetmete võtmise eeldused ei ole täidetud siseriikliku kaubamärgiga seotud õiguste analoogse rikkumise korral.